

Correctievoorschrift VWO

2019

tijdvak 1
woensdag 08 mei
07.30 - 11.00 uur

Nederlands

Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten in het bijgeleverde programma Wolf.
Zend de gegevens uiterlijk dinsdag 28 mei elektronisch naar het ETE.

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Een beoordelingsmodel

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 30, 31 en 32 van het Landsbesluit eindexamens vwo-havo-vsbo d.d. 23-06-2008, PB 2008 no 54.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van bovenvermelde artikelen van het Landsbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het ETE (Examenbureau).
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het ETE (Examenbureau).
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;

- 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
- 3.4 indien slechts een voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
- 3.5 indien meer dan een voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd worden, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
- 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan een antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar een keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommitteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dit examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij dient de fout of onvolkomenheid wel mede te delen aan het ETE. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen door het ETE rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer. Dit cijfer kan afgelezen worden uit omzettingstabellen die beschikbaar worden gesteld na bepaling van de definitieve cesuur door het ETE.

3 Vakspecifieke regels

Voor het vak Nederlands VWO zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

1 Teksten met vragen

- 1.1 Bij de beoordeling van antwoorden op open vragen worden, gelet op de aard van de opgaven, geen punten afgetrokken voor spelfouten. Voor idiomatische en grammaticale oneffenheden geldt hetzelfde, tenzij het antwoord er minder juist of zelfs fout door wordt.
- 1.2 Bij enkele open vragen wordt aangegeven dat de kandidaat zich aan een bepaalde antwoordlengte moet houden. Indien de kandidaat bij een dergelijke vraag een antwoord geeft dat inhoudelijk volledig goed is en dat strikt, dus zonder enige overschrijding, binnen de gegeven antwoordlengte valt, *kan* daarvoor een extra deelscore van 1 scorepunt toegekend worden. Dit wordt in het beoordelingsmodel aangegeven.

2 Samenvatting

- 2.1 De beoordeling van de samenvatting geschiedt aan de hand van een overzicht van de in de opdracht gevraagde informatie-elementen.
- 2.2 Bij het toekennen van het aantal scorepunten aan de informatie-elementen dient gelet te worden op de inhoud, samenhang en formulering:
 - Inhoud: de informatie-elementen dienen inhoudelijk correct te worden weergegeven.
 - Samenhang: indien de kandidaat een aantoonbaar onjuist verband legt tussen twee informatie-elementen, dienen aan één van beide, afhankelijk van de gemaakte fout, geen punten te worden toegekend.
 - Formulering: de weergave van de informatie-elementen moet begrijpelijk zijn voor een lezer die de uitgangstekst niet kent.
- 2.3 Voor spelfouten worden geen punten afgetrokken. Hetzelfde geldt voor idiomatische en grammaticale oneffenheden, tenzij een inhoudselement er minder juist, minder volledig of zelfs fout door wordt.
- 2.4 Het is de kandidaat toegestaan het genoemde maximumaantal woorden in de samenvattingsopgave met 10% van het aantal toegestane woorden te overschrijden. Indien door de kandidaat het aantal toegestane woorden met meer dan 10% wordt overschreden, worden voor de grotere overschrijding per vijf woorden 2 scorepunten afgetrokken. Zie verder het beoordelingsmodel.

Voor dit centraal schriftelijk examen Nederlands VWO eerste tijdvak 2019 kunnen maximaal 55 scorepunten worden behaald. Het examen bestaat uit een tekst met 20 vragen en een tekst met een samenvattingsopdracht.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Alle open vragen moeten in het Nederlands beantwoord zijn.

De antwoorden op de open vragen dienen uiteraard beoordeeld te worden op basis van hetgeen in Algemene regels 2.3.3 vermeld wordt.

Tekst 1 Nepnieuws en de kunst van propaganda

1 A

2 A

3 B

4 C

5 D

6 maximumscore 1

Propaganda is alleen effectief als de propagandist een goede reputatie geniet.
(alinea 8)

NB: voor het volgende citaat geen punten toekennen: Feiten achterhouden of aandikken mag, maar liegen druist in tegen de belangen van de propagandist.

7 maximumscore 5

zin	functie van de zin binnen de redenering	
1 Bernays zag	constatering (al gegeven)	
2 Zo biedt ...	ten opzichte van zin 1: voorbeeld (al gegeven)	
	ten opzichte van zin 3: oorzaak	1
3 Vandaar dat ...	ten opzichte van zin 2: gevolg	1
	ten opzichte van zin 4: argument	1
4 Censuur is ...	conclusie	1
5 Zoals een ...	toelichting	1

8 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord:

- In het voorbeeld is er een ‘spreekbuis’ die de ideeën naar buiten brengt.
Dit / De rol daarvan wordt behandeld in Deel 6.
OF
- Deel 6 behandelt de werkwijze waarbij tussenpersonen / spreekbuizen / onafhankelijke partijen de ideeën naar buiten brengen; dat zijn in het voorbeeld de vrouwenactivisten / vrouwenemancipatiebeweging
- Indien inhoudelijk juist antwoord, niet meer dan 25 woorden

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

9 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist antwoord:

... journalisten als bruikbaar beschouwt om hun betrouwbare reputatie bij het publiek. / ... de betrouwbare reputatie van journalisten gebruikt.

NB: Indien het antwoord de inhoud van het voorbeeld herhaalt/parafraseert, geen punten toekennen. Alleen de eerste 15 woorden beoordelen.

10 maximumscore 2

Wat doet Bernays zelf?	wel	niet
helemaal geen informatie geven		x
bepaalde informatie achterhouden	x	
bepaalde informatie aandikken	x	
verkeerde informatie geven		x

Indien 4 kruisjes juist

2

Voor elke fout 1 punt aftrekken.

11 C

12 maximumscore 3

zinnen van alinea 18	functie binnen de redenering	
Ondanks deze ... om betrouwbaarheid.	stelling	1
Omdat relatief ... Russische media.	argument	1
Sterker nog: ... zichzelf ondermijnt.	nuancering	1

13 A

14 maximumscore 1

Als er ... te meten.

15 D

16 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord:

- Er is ondertussen (misschien) zekerheid dat de Russen wel/geen propaganda verspreid hebben in het Westen. / de westerse publieke opinie wel/niet gemanipuleerd hebben. **1**
- Indien inhoudelijk juist antwoord, niet meer dan 20 woorden **1**

17 maximumscore 3

nummers 3, 4 en 6

De volgorde waarin de nummers genoteerd zijn, is niet van belang. Beoordeel alleen de eerste 3 nummers. Ken 1 deelscorepunt toe per correct nummer.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

18 maximumscore 2

bewering	juist	onjuist
1		X
2		X
3	X	

Indien 3 kruisjes juist
Voor elke fout 1 punt aftrekken.

2

19 A

20 maximumscore 2

nummers 1, 3 en 5

Indien 3 nummers juist
Voor elke fout 1 punt aftrekken.

2

Tekst 2 Meer vrouwen in de politiek

21 maximum score 22

In een goede samenvatting (220 woorden) moeten de volgende informatie-elementen opgenomen zijn. Verdeling van de deelscorepunten over de verschillende elementen is hierbij aangegeven. Het onderstaande is een voorbeelduitwerking (complete voorbeeldsamenvatting op pagina 9).

Uitwerkingen in andere bewoordingen met gelijke strekking zijn uiteraard ook mogelijk.

Probleemstelling

(max 1p)

- Hoe komt het toch dat (in Nederland) vrouwen zo ondervertegenwoordigd zijn in de politiek?

1

Oorzaken

(max 2p)

- De bescheidenheid die meisjes (al van jongs af aan) krijgen aangeleerd, vormt een belangrijke barrière om naar voren te durven stappen. / is een mogelijke oorzaak
- Het blijkt (uit onderzoeken) bovendien/ook dat vrouwen veel minder snel denken dat ze geschikt zijn (voor de politiek).

1

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Tegengesteld beeld

(max 3p)

- Maar in Amerika is het aantal vrouwen dat zich verkiesbaar stelt, 1
- groter dan ooit. 1

OF

- Maar in Amerika worden op het gebied van vrouwen in de politiek 1
- (dit jaar) alle records verbroken. 1

OF

- En toch zien we dat in de VS / dat bij deze Amerikaanse verkiezingen 1
- meer (jonge) vrouwen (dan ooit tevoren) 1
- de stap zetten en de politiek in willen gaan. 1

- Tegenstellend element 1

Voorwaarden

(max 3p)

- Om dat te bereiken, 1
- moeten vrouwen actief benaderd worden. 1

OF

- Als je meer (jonge) vrouwen in de politiek wilt, 1
- moet je hen (dus) actief werven. 1

- Het is verder (ontzettend) belangrijk hun training/begeleiding te bieden. 1

Andere voorwaarden

(max 5p)

- Het is tevens noodzakelijk dat de vrouwen (die zich kandidaat stellen), 1
- meer ruimte krijgen om zichzelf te kunnen zijn (als vrouw in de politiek). 1
- Daarnaast moeten ze door (de politieke) trainingen, 1
- handvatten aangereikt krijgen om in een mannenbolwerk te kunnen 1
- functioneren 1
- op een manier die geen afbreuk doet aan hun eigenwaarde/zelfvertrouwen. 1

Redenen

(max 5p)

- Het is belangrijk voldoende/veel vrouwen in de politiek te hebben 1
- omdat het goed is voor hun zelfvertrouwen / het gevoel van eigenwaarde 1
- van vrouwen 1
- als vrouwen/ze zich vertegenwoordigd zien door vrouwen. 1
- Bovendien is het goed voor gendergelijkheid in de samenleving. / Ook is 1
- het een belangrijke voorwaarde voor gendergelijkheid in de maatschappij. 1
- Opsommend element 1

Conclusie

(max 3p)

- Het wordt hoog tijd dat we (leren van die Amerikaanse aanpak en) werk 1
- maken van het begeleiden van vrouwen op weg naar een politieke functie. 1
- Hoe meer vrouwen in de politiek, hoe meer de gendergelijkheid bevordert 1
- wordt. 1
- En daar hebben we allemaal baat bij. 1

Regeling met betrekking tot overschrijding van de woordgrens (220 woorden) van de samenvatting

Tel het exacte aantal woorden. Voor de eerste overschrijding met 22 woorden dienen geen scorepunten te worden afgetrokken. Voor elke volgende overschrijding dienen per 5 woorden steeds 2 scorepunten te worden afgetrokken tot een maximum van 22 scorepunten. De toepassing van de aftrekregeling kan nooit leiden tot een negatieve score bij deze samenvattingsopgave. De minimum score voor de opdracht is 0 punten.

Schematisch:

T/m 242 wrd	0 pnt aftrek	268 - 272 wrd	12 pnt aftrek
243 - 247 wrd	2 pnt aftrek	273 - 277 wrd	14 pnt aftrek
248 - 252 wrd	4 pnt aftrek	278 - 282 wrd	16 pnt aftrek
253 - 257 wrd	6 pnt aftrek	283 - 287 wrd	18 pnt aftrek
258 - 262 wrd	8 pnt aftrek	288 - 292 wrd	20 pnt aftrek
263 - 267 wrd	10 pnt aftrek	Vanaf 293 wrd	22 pnt aftrek

Voorbeeldsamenvatting (185 wrd)

Hoe komt het toch dat vrouwen zo ondervertegenwoordigd zijn in de politiek?

De bescheidenheid die meisjes krijgen aangeleerd, is een mogelijke oorzaak. Uit onderzoeken blijkt bovendien dat vrouwen veel minder snel denken dat ze geschikt zijn voor de politiek.

Maar in Amerika is het aantal vrouwen dat zich verkiesbaar stelt, groter dan ooit.

Om dat te bereiken, moeten vrouwen actief benaderd worden. Het is daarnaast belangrijk hun training/begeleiding te bieden.

Het is tevens noodzakelijk dat de vrouwen die zich kandidaat stellen, meer ruimte krijgen om zichzelf te kunnen zijn. Daarnaast moeten ze door trainingen handvatten aangereikt krijgen om in een mannenbolwerk te kunnen functioneren op een manier die geen afbreuk doet aan hun eigenwaarde.

Het is belangrijk voldoende vrouwen in de politiek te hebben omdat het goed is voor hun zelfvertrouwen als vrouwen zich vertegenwoordigd zien door vrouwen. Bovendien is het goed voor gendergelijkheid in de samenleving.

Het wordt hoog tijd dat we werk maken van het begeleiden van vrouwen op weg naar een politieke functie. Hoe meer vrouwen in de politiek, hoe meer de gendergelijkheid bevorderd wordt. En daar hebben we allemaal baat bij.